

Előz. díj helyben:	
Egész évre . . .	8 frt
Félévre	4 frt
Negyedévre . . .	2 frt
Vidékre 1 frttal több.	
Hirdetési díj:	
Egész oldal . . .	20 frt
Fél oldal	10 frt
Negyedoldal . . .	5 frt
Ezenfelül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.	

SZABADSÁG.

MEGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR:
VASÁRNAP, KEDDEN és CSÜTÖRTÖKÖN.

— Egyes szám ára 10 kr. —

A szerkesztőség és kiadóhivatal:	
VII-ik kör, v. rag- utca, 337-ik házszám.	
Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.	
„Nyilttér“ sora 15 kr.	
Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr. és a kincstári ille- ték számítottatik.	

Törvényhatósági közgyűlés.

I.

Augusztus havi rendes közgyűlésünk e hó 11-én tartatott meg Kállay Albert főispán elnöke alatt. Hogy lesz kenyérszítás is, az rögtön meglát-szott a ház képén, mert a nagy dolog idő daczára tömegesen látogattak be egész délelőttre obtyinárjaink.

No de nem unatkoztak.

Gondoskodva lett mulattatásukról.

Olyan jelenetek játszódtak le, hogy az ember nem tudta nevensen-e vagy szégyelje magát az ilyen esetek miatt.

A polgármester hajba kapott egyik bizottsági taggal és csak a gazember cím hiányzott hogy agyonra címez-zék egymást.

A másik bizottsági tag megsokalta a skandalumot, szót kér, s figyelme-zeti a főispánt, hogy tessék rendet csinálni neki mint elnöknek, mert erre kötelezve van. A mint hogy igaz is. És a zajban, veszekedésben a főispán is elfelejtett kaczagni, s mérgesen meg-vonta a szót ezzel a kifejezéssel: „*én nem vagyok semmire kötelezve.*“

Csodálkozunk hogy egy főispán ilyeneket enged meg magának.

Hát mióta áll ő a törvényes intézkedések fölött? Vajjon minek ül az elnöki székben, ha nem ismeri köte-lezettségét? Talán csak azért jár hébe

hóba Szabadkára hogy itt megsüve-geltesse magát?

És még az ily eljárást követő egyént nevezik „minta főispánnak.“

A mit a főispán mondott, azt ő maga is tudja, hogy törvénytelen el-járását még ő maga sem lenne képes menteni, ha csak azt nem mondaná: „*nem akartam belevágni a veszekedésbe, mert még én is kikaptam volna.*“

A zajos polgármesteri jelentés.

A lezajlott közgyűlés első tárgya volt a blankettás polgármesteri jelentés ju-nius és július hónapokról. A mint tudjuk, a míg ezt elolvassa magának a jegyző, addig a bizottsági tagok beszélgetnek.

Most is így volt.

Az olvasás után Varga Károly kért fel-világosítást, miért nincs jelentés arról, hogy a hatóság mily óvintézkedéseket tett a közele-dő kolera fellépte esetére? — Miloszavlyevits Milán a sertéshizlaldák elatlatott ügyét pisz-kálta meg, de míg az elsőre félig-meddig megnyugtató választ kaptunk, a másodikra nem felelt senki.

Minek is?

Minden úgy van legjobban a hogy van.

Meggyulladt a rogina bara.

Ne ijedjenek meg, nem égett el semmi, csak egy néhány arcbőr lett pirosabb a hévtől.

Megtörtént ugyanis, a minek nem lett

volna szabad megtörténnie, hogy a polgár-mester egy kis hibát követett el a maga javára.

Közludomásu ugyanis hogy az ugyne-vezett „Rogina bara“ telkeit nyilvános árve-résen eladták pár évvel ezelőtt, azzal a ki-kötéssel, hogy ott öt év alatt házak emelen-dők. Egy telket maga a polgármester vett meg. Mikor ezek az eladások történtek, az új törvénykezési palota alapjai még nem voltak lerakva, a telkek eladásainál tehát az új utca szélességét a leendő „törvényházra“ való tekintet nélkül állapították meg. A tör-vényház később megszükkítette az utcát, s hogy a város legszebb tere ne csufoskodjék, valaki, — nem tudni ki (?) — az eladott telkek vonalát is kihuzta, úgy, hogy a pol-gármester ujonnan épült házának utcai leg-szebb homlokzata a közutnak szánt helyre, vagyis a város telkére épült

A polgármester és érdektársai most kérvényt adtak be a városhoz, adja el örök áron a már beépített néhány öl területet.

Heves vita támadt.

A polgármester és Gálly György a leg-célesebb kifakadásokkal moeskölték egymást, s mikor a polgármester „maga“ jelzővel fordult Gállyhoz, ez rendre utasította a pol-gármestert, mert ő nem „maga“, hanem „bizottsági tag ur“ a közgyűlési teremben. Ezt a jelenetet látni, a szavakat hallani kel-tett, erről írni is nehéz. A főispán nem tudta lecsendesíteni a „hecczet.“ Ime így gyulladt meg a vizes „Rogina bara,“ s égni fog még vagy

TÁRCZA.

„A nap mivoltának új elmélete.“

A világegyetem rendjének korszerű természettudomá-nyos magyarázata.)

A „Szabadság“ részére írta: **Petényi Ottó.**

XII.

Ezek szerint tehát világosan meggyőző-dünk arról, hogy a hold által elfedett napnak dicsfénye sugárkoronája nem egyéb a villa-mos nap-áram által megfényesedett külső légtengerünknek a hold árnyékába helyezett szemünkben való visszatükröződésénél, csak földi helyzetünknek optikai játéka, s nem a napnak tartozéka.

A teljes napfogyatkozásnak azon pillana-tában midőn az elfedő holdnak árnyéka mö-gül a naptekéjének legkülső szegélye a maga valóságában előbuvik — illetőleg midőn a hold árnyéka szemünkről elvonul, a nap leg-szélső körívének fényözöne azon csodaszerű látványokat varázsolja szemünkbe, melyeket Protuberanciák Prominenciák — lángrobbaná-sok neve alatt ismertettek eddigi astronomu-saink.

A teljes napfogyatkozásnak csak hos-zu időközökben s igen ritkán sikerülő tiszta

megfigyelhetősége miatt, magában a tudós világban is ezen meglepő tüneményeknek e-gész Mythológiája támadt, mely a ferde világ-nézetnek consequenciájával ragadja tovább a tévelygő elméket.

Igy pé'dául legujabban a népszerű lárc-cikkeiről híres franciá Astronomus Flamma-rión, a következő borzalmasságokat mondá, miszerint: egy nyolcezer kilométer mélységű olvadozva izzó tüztenger folyja körül és lepi el állandólag a napnak gömböriását minden-felül. Ennek kiszámíthatlan foku hőségében minden elolvad, gázzá válik és elég.

Ezen tüztengernek felszine örökös lán-gokban hullámoz és lobog. . . a felette összegyűlő gázok és ezek közt főleg a hyd-rogén időről-időre gyors egymásutánban fel-fel lobbanak s azon óriási lángrobbanásokat képezik mik Protuberanciák neve alatt itt a földről is észlelhetők s az Astronomusok be-csélései szerint 100 ezernyi sőt egész 650,000. kilométernyi magasságig is kilörnek a napot övedző tüztengerből.

— Rémségesen erős hitre van szüksége az emberi elmének hogy az ő gyarlóságában elképzelhessen ily tűznyelveket mik egy-egy másodperc alatt kétszer oly magasba mint a

hogy a hold a föld felett lebeg, belenyulnak a világtérbe.

Kétszeris megnézi az ember, vajljon nem Jules Verne-nek a természettani rém-regények írójának művével van é dolga? melynek superlativen — Grosastronomiájában egy pár millióval s egypár világgal több vagy kevesebb . . . megse kottyan . . . mely szerint ha már hypothesis . . . hát hadd legyen látatja! — hisz teljes lehetetlenség hogy; a túlhevülésből keletkezett éghető gázok csak egy pillanatra is szétterülhessenek vagy bár egy hajszálnyira is eltávozhasanak a véghe-tetlen hőfoku tüztenger felett, — nem létezik oly gyorsaság melyel a tüzzel érintkező éghető gázok 100 ezer kilométerig emelkedhelnének mialatt meggyuladnának, — mert a tüzten-gerben támadt ezen gázok, ha valóban éghet-ők. akkor a szülemelés mozzanatában az iszo-nyu tűzben már megégtek . . ha pedig éghetetlenek voltak, — akkor 600 ezer kilomé-ter magasságban sem fognak meggyuladni! s végül ha még feltemnök is hogy: a tűzből tá-madt éghető gázok csakugyan rögtön megnem égnének, hanem elébb a magasba felszállhat-nának, az ő folékony anyagjuk nem fogna radiális külön-külön hasábokban — hanem a

3 hónapon keresztül, mert végül is az ment határozatba, hogy: ingatlan vagyoni elidegenítéséről lévén szó, az ügy a jövő havi közgyűlésen újra felvételik.

Ezen az emlékezetes közgyűlésen még egy sajnós incidens történt.

Szóba jött a házipénztár ügye is, s többen felkiáltottak hogy ott sikkasztás, lopás történt. A polgármester simította a dolgot hogy némi visszasság van csupán, de Gálffy itt már palampublice kivágta: „lopás, sikkasztás!” nem visszasság. Tolvaj volt a pénztárnok — heveskedett Gálffy, — ezért felelek, ezt közöltem sajtó utján, ezt kimondom itt, ezt közölni fogom újra is hirtelileg, tessék sajtó pert indítani. Egyben kijelenté Gálffy a körötte lévő bizottsági tagok előtt, hogy ő e lopást nem engedi eltusolni, ő addig fog cikkezni erről, hogy sajtóperre kényszeríti a polgármestert, nehogy az eltusolja a házipénztár meglopását. Gálffy egy szomorú adatot is dobott felszínre, mikor odakiáltotta a polgármesternek: egyik pénztári tiszt nemrég 60 forint miatt öngyilkos lett, mert halálra üldöztek, itt meg aki ezeket lop, azt futni engedik.

Ennél izgatottabb jelenetek mostanában nem igen voltak még a szabadkai közgyűlési teremben sem!

Ez pedig nagy szó.

Apróságok.

A tárgysorozat egyes tételei vita nélküli tudomásvétele után a feledés roszakosarába potyogtak. Csak egy esetről van tudomásunk, melyben a róza tövise is kinőtt. Szól pedig a nóta a lelkiismeretes tanácsról, mely — a világért sem hiszszük el hogy censálja volna a legujabb kézi zálogintézetnek — megütközvén a közönség pénzhányán, nagy garral hirdette, hogy az egyedüli helybeli magánzálogintézet 36 % -ra dolgozik, míg az új intézet 15-re. No hát a dolog nem úgy áll, mert mielőtt az új intézet megnyitott 24 % -ra szálítá le önkénylét a ruha félékre a kamatlatbat de már több mint egy hónap óta csak 15% a kamat itt is úgy mint az új intézetben. Legalább beszéljék. Külv. diplomaink építésé-

napgömbbel párhuzamos rétegekben elterülni — s nem fogna kiszökellő egyes tűznyelvekben — hanem szerteszét folyó lángmezőkben szétlobbanni . . .

Mindezeknek megfontolása után azon következtetésre jutunk: hogy ezan lobogó tűznyelv nem lehetnek valóban anyagi lángoknak — hanem csakis a fényhatás optikai miveleteinek szemünket kápráztató látványai.

Az 1842-iki teljes napfogyatkozáskor tün-tek fel mindenekelőt megdöbbentő nagyszerűségben ezen látványok a csillagvizsgálók szemébe. A legkedvezőbb viszonyok közt, rendkívüli fénypompájában észlelték akkor számos elsőrangú szaktudósok teljesen elfogulatlanul s az előzetes teoriák befolyása nélkül ezen új megfigyelésnek csodaszerű tüneményét — s valamint általános meglepő volt anak hatása, épügy a legkeveseb vitakozás tárgyává vált: annak eredete, helyzetése sőt valóságos léte is.

— Nehányan: a nap hegyóriásainak ragyogását — mások: a naplángok lobogását — némelyek: a napléggör fellegeinek csillámlását — sőt egykettő: a nap fényözönének a hold bércein felül áradó zuhatagját, —

nek ügye kiadatik a tanácsnak. Lukács Béla ker. miniszterre kinevezetése folytán üdvözlő fölirat fog szerkesztetui. Leovits Simon és érdektársainak felebezése az aszfalt járdák érdemében eluttasítottván, tudomásul vétetett, Az Orsova mellett Ó felsége által a korona lelhelyére épített kápolna föntartására megszavaztatott 50 frt. A Sipos utca ügye jövő közgyűlésre maradt. Tanács javaslata a sétatéri iskola Mansard tornyának elhagyása iránt s i k e r e s e n elintéztetett, nem ugyan a közgyűlésen hanem a helyszínén, honnan már régen hiányzik. Marad ezért a városnak 913 frt. 70 kr. Vajjon ki fedezte volna a költségeket, ha esetleg a közgyűlés kívánt volna a terv szerinti Mansard tornyot? Vermes kérelme a palicsi csavargózós ügyében Palics általános rendezetlen viszonyainál fogva ez idő szerint nem volt tárgyalás alá vehető. Tanács javaslata a gymnasiumnál alkalmazandó kiegészítő tanárokról nézve, valamint az algymnasium teljes párhuzamossá tételének függőben hagyása elfogadtatott. A polgári fiúiskola felállítására egyelőre egy osztálylyal és két tanerővel el lön fogadva; ugyancsak kimondatott a már előbb segédtanítók által betöltött 13 tanítói állás és további 2 új állás szervezése. Tehát 15 tanítót kap még a f. tanévben a város, de az iskolaszék szűk keblősége folytán föllállított ranglétra mellett, ugyan hogyan éljen meg a városban egy néptanító 500 trtból? Akad majd pályázó, az igaz, de kár a fizetéssel fukarkodni ott, hol annak legkevésbé van értelme. Valóban esodálatos, hogy a képviselő tanítók ezen leendő kollegáik sorsa iránt épen semmit sem érdeklődtek. II. osztályú pénztári tiszté Deli Ferenc választott 4 szótöbbséggel.

A közgyűlés másik napjáról jövő számunkban referálunk.

Palicsi botrány. Tegnapelőtt egy fürdőkompanyia, a férfi uszodából csónakon átevezett a női-uszoda hölgy vendégei közé fürdőruházatban. A fürdő nő közönség megbotránykozva kelt ki az arcátlan tolakodás miatt, többen a vizet elhagyták, de a ki kérdőre vonta volna a neveltlenség élő példányait, — nem találkozott.

többen: a földi Athmosferának pillanatnyi megvilágítását — s végül voltak olyanok is kik csupán: egy optikai Illusiót vélték ezen fénykáprázatban.

S így támadt a Protuberanciáknak még mai napig is virágzó Mythológiája.

Miután a mi elméletünk szerint: a nap és annak környezete hasonlólag van alkotva mint a mi földünk, következetesen a Protuberanciáknak is transcendentális meséjét kerekken megtagadjuk s valamint földgömbünk általános megvilágítási miveletének — úgy az ennek töredékét képező Protuberanciák egész minémiségének színhelyét csakis a föld légkörében találjuk, még pedig a következő megfejtés szerint:

Azon pillanathban mikor a hold árnyéka a nap elől félrevonul, szemünkbe esik függőlegesen a n a p b ó l jövő (addig a hold által feltartóztatott) villámáramnak első sugara, s földünk Athmosferájának legtetefjétől, annak a szemünket környező legmélyebb szintereig az egész vonalat az ő villamdelejes hatásának teljes erejével egy mozzanatban átvegyelemzi átheviti és átvilágítja.

(Folytatása követ.)

Uj találmányok és műszaki leírások.

Bergl Sándor első budapesti szabadalmi irodájának közleménye.

Leghosszabb nap. melyik, hol és mikor van az év leghosszabb napja? Ezen kérdésre a feleletek nagyon elütők volnának és talán nem is helyesek; legalább általánosságban nem. Ugyanis a naphossza földrajzi szélességtől függ. Chigagóban (42°) a leghosszabb nap tartama 15 óra és 13 p., Stockholmban (57°) 18 1/2 óra. Spitzbergenben az északi szélesség 80° alatt, a leghosszabb nap tartama 3 1/2 hónap. Londonban (51° 30') és Bremában (53° 15') 17 1/2 óra, Hamburgban és Danzigban (54° 10') 17 óra. Vardonban (Norvégia) a nap megszakítás nélkül május 21-től július 22-ig világít. Péterváron (60°) és Obolskban (Szibéria) a leghosszabb nap tartama 19 óra, a legrövidebbé 5 óra. Torneában, Finnlandban, (65 1/2°) június 21-én 22 óráig van a nap a láthatáron és karácsonkor csak 2 óráig. New-Yorkban (41°) a leghosszabb nap tartama 15 óra és Montreálban (45 1/2°) 16 óra. Svájcban a leghosszabb nap június 21-én van 15 óra 57 perccel tartammal.

Természetes színű fénykép. Természetes színű fényképek előállítására mind ez ideig lehetetlennek tartott, de most Vogel tanár és Ulrich chromolitographus megcáfolták ezen nézetet. Természetes színű fényképek előállításánál a földolog a fotomechanikai nyomási eljárás, mely három lap alkalmazásával az eredeti tárgy minden színárnyalatát a legnagyobb hűséggel visszaadja. Mint tudva van, minden szín előállítható a három alapszín (sárga, vörös, kék), bizonyos arány szerinti összekeverése által. Ezen alapszín az új eljárás és ezért használnak itt három, egy sárga egy piros és egy kék lapot egymásra fektetve. A „Mag. leb. Ztg.” szerint: igen megtehető, hogy ezen három színes lapot a fotografia önmaga állítja elő, ha a készülék lencséje elé párhuzamos tükörüveg közé zárt folyós oldatot tesznek, melyet találoan „szűrőnek” neveznek és amely csak sárga, vörös vagy kék sugarakat boesát keresztül. A ki tudja, hogy minő különböző a színek összetétele, az méltán esodálatos, hogy lehetséges volt módot találni azokat ama három alapszínre szétbontani. Habár minden színárnyalat e három színből előállítható még sem bizonyos, hogy a természetben minden színárnyalat ilyen keverék útján jött létre. Azért a további észleletekig tartuk e kérdést függőben, habár a gyakorlatban minden színárnyalat egészen maradék nélkül a három színes lapra hozható, mégis az erős megköze-
jítést tételünk csak fel. Ezt bizonyítják képekről, mint pl. tájképekről felvett legelőké-
letesebb utáztatok, habár az utóbbiak le-
fényképezése sok nehézséggel jár. Élő sze-
mélyekről természetes színű fényképet előál-
lítani még nem sikerült. A természet színei
ezen eljárással szemben merevebben visel-
kednek, mint az egyszerű keveréssel előál-
lított mesterséges színek. Már most is annyira
kifejlődött ezen bár még nem tökéletes eljá-
rás, hogy nem csak joggal sorolható a gra-
fikus művészetek közé, hanem előreláthatólag
e téren lényeges változásoknak lesz okozója.

Illetékes helyről vett értesítés alapján közölhetjük, hogy a helyettes palicsi gazda állítólagos visszaéléseivel egybekötött azon állítás, hogy a polgármester feles szénát tart a gazdával s hogy a városi átaljások és napszá-

mosok e czimen való felhasználása a polgármester tudtával történt volna — valótlán. A polgármesternek szénabérlete egyáltalán nincs, tehát a fenti állítást vagy a helyettes gazda eszelte ki, vagy pedig egyszerűen koholmány lehet.

A megindított fegyelmi vizsgálat folyamatban van, s ha befejeztetik, az eredményt közölni fogjuk.

Irodalom művészet

A „Színészeti gyakorló iskola“ első évi értesítője fekszik előttünk. A szakiskola négy évfolyamu országos színésziskola versenytársa és két évfolyamból áll. Ez idő alatt a négy középiskolai osztály előképzettsége mellett következő elméleti tantárgyakat tanulják a növendékek: Magyar nyelv költészet, aethestika, francia nyelv, a színészet elmélete zeneelmélet. Ezekhez járul még, több főjelenet nagyobb drámákból, néhány vigjáték és színmű, valamint több operette előadásának néhány monológ, bohózat stb. gyakorlati uton való elsajátítása. Jövő évre a zongorajáték is rendes tantárgy lesz. A lefolyt évben az intézet színpadján 9 intézetben kívül 7 előadást tartottak. Az életre való intézetet a nagy közönség figyelmébe legjobban ajánlja azon körülmény, hogy már az első évben 49 növendéke volt. Tanári kara a legelső erőkből áll: Dr. Lázár Béla, Fülöp Sándor igazgató, Sasváry László, Solymossy Elek, Ligeti Géza és Rákosi Szidi asszony. A rendes hallgatók 2 évi, a gyakorlati csoportban csak egy évi tankötelezettséggel vétetnek fel. A kik tehát a színi pályára készülnek s ezen gyakorló intézetbe fölvetetnek óhajtanak, bővebb fölvilágosításért forduljanak az igazgatósághoz (Budapest Teréz körút 25, I.) hol az intézet beléletére nézve bővebb fölvilágosítást kapnak. A beiratás f. hó 20. kezdődik.

A szent István napi ünnepélyre felrándulók el ne mulasszák megtekinteni a fővárosi vígadóbéli 48/49-iki szabadságharcunk emlékeinek gyűjteményét, A 48-as kiállítás az idén teljesen rendezett és ezen kívül igen nagy számu újabban kapott ereklyéket és képeket tartalmaz. Külön szobában lettek csoportosítva a Petőfi képek és ereklyék. Külön csoportban vannak a hős Bem apóra, gróf Guyonra és a vértanuk szobája mellett, a Görgeyre vonatkozó emléktárgyak és képek. A kiállítás mostan 1800 képet és harmadfélezer egyéb emléktárgyat tartalmaz. Kétszer annyit, mint tavaly.

Sport.

Nagy szabású vasparipa — kirándulást rendeztek Bosznia és Hercegovinán keresztül az Adriai tengerhez, a szabadkai Achilles-Sport-Egylet „tagjai“ Résztvettek: Vermes Nándor viador. Keller Zsigmond és Ujfalusi Géza már a napokban meg is érkeztek. Temesvárról Baziásra, Belgrádba, Kragujeváczba, Szerajevoba, Mosztárba Metkovitsba, Spalato, Banjaluka, Sziszek, Zágráb, Eszéken át Budapestre értek. Ezen utat mindenütt velozípeden tették meg, három héten belül; felémítésre méltó hogy útközben több osztrák velozípedistával találkoztak kik ugyanezen útirányt követték.

Svindlerok czimét adnók Vermess Lajos és társa Szubbotich Sándor azon eljárásának,

hogy a „Szegedi Napló“ tegnapi számában azt merészelik állítani miszerint Szabadka város betiltotta Palicsot a csonakózás, vitorlázás és hajóközlekedés nemes sportot, — ha nem tudnók: Vermes csupán túloz míg a második a társadalomban nem számít. Erre viszatérünk még.

A Bács-Bodrogh vármegyei Gazdasági Egyesület Zomborban 1892. évi szeptember hó 11-én a katonai gyakorlótéren lóversenyt tart. A lóverseny kezdete délután 3 óra. Belépti díjak: I. oszt. tribun 1 frt 50 kr. II. oszt. tribun 1 frt. Turf-jegy 1 fr. Bemenet 30 kr. Katonajegy örmestertől lefelé 10 kr. Jegyek előre váltható Jakobsits Mihály pénztárnoknál. Este hangversennyel összekötött táncestély tartatik, melyre beléptidij 1 frt.

Lapunk legközelebbi száma a hétfői ünnep miatt nem kedden hanem csütörtökön jelenik meg.

HIREK.

Elöléptetés. Gurcsán István népkolai igazgatósegéd a rendes tanítói fizetéssel iratárnokká léptettetett elő, a közgyűlés e határozata hézagpótló állást létesített, mely a legérdemesebb egyén kezébe van letéve.

Esküvő. Buchwald Lázár előnyösen ismert helybeli ügyvéd, lapunk régi munkatársának leánya, a szép és művelt lelkű Et a, f. hó 21-én, d. e. 10 és fél órakor esküszik örök hűséget a helyb. izr. imaházban Dr. Kácsor Zsigmond n.-kikindai ügyvédnek. Az esketési szertartást — a helybeli rabbi távollétében — a vőlegény rokona és meghitt barátja Dr. Kohlbach temesvári főrabbi végzendő, aki ez alkalommal magyar szónoklatot is tart. Tartós boldogságot kívánunk a fiatal házaspárnak!

Üzletvezetőségünk sok felszólalás és panasz után végre belátta, hogy Szabadka a m. kir. államvasutaknak Bpestét kivéve, legnagyobb forgalmu állomása méltó arra, hogy állandóan 2 jegykiadó pénztára is legyen. Ezután talán nem leszünk kitéve a sok kellemetlenségnek és tolakodásnak az állomáson. Nagyon helyes és várva-várt potló intézkedés.

Város és bikái. Most már nem félhet a közönség a bömbölő városi bikák vadságától, mert hát azokat annyira megszelidítette az éhség, hogy oldalbordáikat száz méterről is meg lehet olvasni. A csordások kijelentették, a polgármester és a gazd. tanácsnoknak hogy a legelő egy része elvonatván a tehén-csordától (természetesen a sok parádés-kocsi lónak széna kell) legelő hiányában a bikák annyira elgyengültek, hogy azokat emelni kell. Denique, épületesen emeli városunk a marha tenyésztést, ha a bikákat és a tehén-csordát éhezeti.

Meghívó. A „Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága“ f. é. augusztus hó 26-án délután előértekezletet, 27-én délelőtt 8 órakor pedig nagygyűlést tart Szegeden, ez alkalomra az országos bizottságot, valamint a tanító-egyesületek (testületek) tagjait és a tanügybarátokat tisztelettel meghívjuk. Ugyanekkor fogja rendes évi gyűlését az „Eötvös-alap jótéteményei fölött határozó országos osztó-bizottság“ megtartani. Vass Mátyás elnök. Deutsch Samu jegyző.

Az Osztrák-magyar bank a kihirdetett valuta-törvény alapján e hó 11-étől kezdve koronákról szóló váltókat is számítol le. A váltó szövegében a „korona“ szó teljesen kiírandó, a számmal kiírott összegnél a korona „K“, fillér „f“. betűvel jelöltetik meg.

A kedves lakó. Fehér András 6. kör lakos panaszt emelt a rendőrségnél, hogy f. hó 12-én feleségével együtt a gabnapiarczra menvén lakásukat jól elzárták sőt a kis kapu ajtaját is. Hazajövet a kiskapuban 1 frtot találtak. Ez gyanusnak tűnvén fel előttük, nyomban megvizsgálták az almáriumot melyben 37 frt készpénzük volt. Legnagyobb meglepetésükre 23 frt hiányzott. Gyanujuk Kurai Panna lakójukra irányul, ki ellen a vizsgálat folyik. Fura tolvaj a ki az előtte álló összeg helyett csak dézsmát, de mégis jószívű mert hagyott a gazdának is.

Tüzeset. Özv. Kovács Mátyásné 5. kör házában f. hó 11-én a déli órákban egy kazal szalma elégett. A helyszínen gyorsan megjelent városi tűzoltóság a tűz továbbterjedését ügyesen megakasztotta.

Gyászjelentés. Alólírottak megtört szívvel jelentjük szeretett nőm, illetve anyánk, nagyanyánk, dédanyánk, anyós és testvérünk Csik Jakabné született Demerác Zozsefa folyó év augusztus hó 10-én délelőtt 10 1/2 órakor életének 66-ik, boldog házasságának 11, illetve 33-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunylát. A boldogult hült tetemei folyó hó 11-én, délután 6 órakor fognak az adai róm. kath. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat f. hó 12-én az adai róm. kath. templomban fog a Mindenhatónak bemutatatni. Kelt Adán, 1892. aug. 10. Csik Jakab mint férj. Gyermekai: Piukovich Mariska és férje Radich Jakab. Csik Kornélia és férje Jausz Károly. Csik Antal és neje Szakváry Mariska. Csik József és neje Shmilliár Aranka. Csik Dezső. Csik Anna és férje Kiss Antal. Testvérei: Demerác Albert. Demerác Brigitta özv. Kiss Jánosné. Demerác Janka és férje Biró Antal. Demerác Ida özv. Szedressy Antalné. Demerác Benus és neje Demerác Dániel. számos unokái és dédunokái. Béke legyen a drága anya hamvai fölött.

Az aszfaltírozásnak áldozatul esett ház. Az I. kör, megyeri utcza háztulajdonosok folyamodtak a hatósághoz, hogy ők is akarnak aszfalt-járulát. A kiküldött szakértői bizottság véleménye szerint a nivellirozás folytán az összes ez utczában lévő házakat ehhez képest 65 centiméternyi mélységre alá falazni kell, mely körülményre kérelmezők a hatóság részéről figyelmeztetvén, készségesen eleget is tettek az egy Rukavina Jánost kivéve. F hó 11-én a délutáni órákban megtörtént aztán az a malőr, hogy Rukavina házában falai felmondották a szolgálatot és beadták derekukat. A fukarkodó háztulajdonos a szenvedett kárért senkit felelősségre nem vonhat, és amit legfeljebb 15 frtból kiállíthatott volna, most aligha 300 frttal fogja megtehetni.

Megjárták. Nemrég az a fura hír járta be a lapokat, hogy Cognac francia város polgárai kérvényt nyújtottak be az illetékes francia miniszterhez, melyben kieszközölni kérik hogy idegen, különösen külföldi cognagyárosoknak tiltsák meg, hogy gyártmányukat szintén „Cognac“-nak nevezzék el, mivel ez az ő városuk neve s innen credőleg az ő világhírű gyártmányuké is, mely utóbbi a névbitorlás folytán híreben és kelendőségében érzékenyen károsittatik. Nem fűtünk e hírhöz magyarázatot, mely felesleges is lett volna. Most azonban mégis vissza kell térnünk e tárgyra, mert az a furcsa dolog esett meg a szegény francziákon, illetve cognaciakon, hogy a francia köztársaság védnöksége alatt nemrég Bordeauxban tartott nemzetközi egészség-

ügyi kiállításon a jury nem az ő gyártmányukat, hanem külföldit, még pedig magyart (a gróf Esterházy Géza budapest-angyal-földi cognacgyárát) tüntette ki a rendelkezésére állott legnagyobb díjakkal az arany éremmel és érdem kereszttel. Már most kíváncsiak vagyunk megtudni mi történik azzal a kérvénnyel?

CSARNOK.

Hermann és Dorottya.

Irtta: GÖTTE. — Fordította: HAVAS ANTAL. (Folytatás.)

Thalia.

A polgárok.

Éppen azért akarom, hogy Hermann kéjutasra
Induljon, legalább Strassburg, Frankfurt s a
virtuló
Manheimt lássa, a mely csinosan meg gondosan épült.
Mert aki látta e nagy s rendes helyeket nyugodalma
Nincs; a szülővárost — hármily kicsiny az — díszesíti.
Nem dicséri-e az idegen javított kapuinkat,
A bemeszelt tornyot s a templomot, a renováltat?
Nem dicsérik-e utcakövéinket? Czélszerű vizdús
Bolthajtásu csatornáinkat? hasznot okoznak
S biztosságot ezek, ha tüzet fékezzen az ember.
Mindez nem történt-e a szörnyű tüzeset óta?
Építés vezető voltam hatszor s a tanácsban
Tetszés, másrészt a polgár köszönetje jutalmam.
Amit ajánlottam buzgón érvényre emeltem,
És a nyiltszivűek tervét, mit félbehagyanak,
Teljesítém, a tanács ekképen kedvre derüle.
Mind buzgólkodnak most: büszke határozat a töltés,
Ami a főúttal helységünk öszszekötendi.
Ámde nagyon félek, hogy az ifjúság nem ilyen lesz!
Mert ez nem gondol csak az élv — s múltó piperére,
Más otthon guggol s kuczakóban húzza magát meg
És attól tartok, hogy Hermann mindig ilyen lesz!
Ámde hamar felel az értelmes jó anya erre:
Nem vagy igazságos soha a fiuhoz, pedig apjuk!
Igy jó szándékos bajosan megy teljesedésbe
Nem lehet a gyereket formálni, amint mi szeretnők;
Ugy mint Isten adá, kell őket birni, szeretni,
S várva a korlátlan fejlődést jóra nevelni.
Mínthogy egyiknek ilyen, másoknak más adományi
Vannak, használják is mind, s kiki a maga módján
Lesz jó és boldog. Nem kell megfeddeni Hermannnt.
Mert tudom ő méltó a vagyonra, mit egykor öröklend
És jó gazda leszen disze a polgár meg pórnak,
És a tanácsban, amint sejtem, nem leszen utolsó.
Ámde ha folytonosan szidod és becsmerled, amint ma
Tetted, elfojtod bátorságát a szegénynek.
S az anya elhagyván a szobát röglön, sietett az
Ifju után, keresé mindűt, hogy szép szavak által
Fölvidítsa megint; a jó fiu érdemes erre.

(Folytatás következik).

Nyiltér.*)

Fehér fekete és színes selyem szöveteket 45 krtól 16 frt 65 krig meterenkint — síma és mintázottat (körb. 240 különböző minőségben, szín és árnyalat stb.) szétküld egész ültönyre és végszámra a Henneberg G. féle selyem-gyár Zürichben. Minta postafordulóval. Levél 10 kr.

*) E rovatban közölttekért nem felelős a Szerk.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS
SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Egy kereskedelmi, gymnasiumi vagy reál-iskolai tanuló mint gyakornok azonnali alkalmazást nyerhet egy kiváló részvénytársaságnál. Kielégítő tehetséggel bírók megfelelő biztos díjazásban részesülnek. Magyar és német nyelven sajátkezűleg irt folyamodványok kora, születési helye, vallása és atyja foglalkozásának megnevezésével „biztos jövő” cím alatt a „Szabadság” szerkesztőségéhez címelve küldendők.

Egy

jóforgalmu vendéglő

berendezéssel együtt átvehető. Kiméresi italmenyiség évenként 300 hektol. Bővebbet a helyszínen.

Tóth József

vendéglősnél Szabadkán.

3*

Jég-eladás.

Alulirotnál 70 kocsi jég eladó

Fimpl István

czukrasz VI. Deák utca Dr. Szilassi-féle ház

Szabadkán az I. körben, Szerdahelyi-utcában 18-ik szám alatt levő

„Arany Sas”

czimű korcsmaházam szabad kézből, örök áron eladó.

Az eladás módozatára nézve megbizottam tek. Kertész Nándor nyugalm. városi tanácsnok ural minden időben értekezhetni.

3-10

Szarits Károly.

MÁCSKOVITS és SCHÖNSTEIN

első szabadkai

Tégla és cement

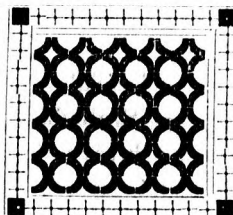
áru gyára, Szabadkán.

Ajánlják saját gyártmányu dísz- és fal-téglákat, cement, mosaik és járda lapokat. Vállalkoznak: Granitterazsó, betonrozások, csatornázások, szökőkutak, kút-kagylók, medencék, cement és mosaik lapokkai kövezések és minden egyéb cement munkák elkészítésére. Megrendeléseket elfogad: Mácskovits és Schönstein téglagyár és

Schönstein Mór és fia,

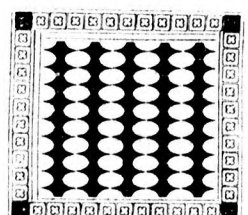
24-25

I. kör, Kölcsey-utca 252. sz.

NOVÁK G. SZABADKÁN,

I. Kölcsey-utca, 384. szám.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg berendezett

márvány, mozaik és czeмент-ipar telepét.

Elfogad minden e szakmába vágó munkák készítését, u. m.: beton-csatornázás, nedves falak szárazzá tételét, fürdőkádak, vízmedenczék és vizelőket, márvány, mozaik és czeмент lapok, különösen öntött czeмент lépcsők készítését, mely utóbbiak ugy tartósságuk mint szépségre nézve a valódi márvány-lépcsőkkel versenyeznek.

Asztal és tekeasztal lapok, falburkolások, fehér carrara márványból, valamint másféle márványnevekből, minden szíben s mértékben készíttetnek.

LANDESMANN LIPÓT

a Nagym. Miniszt. által nyilvánossági joggal felruházott

VI osztályu mag. polgári fiu-iskolája

és

NEVELŐ-INTÉZETE

Szabadkán. (Vojnits Dénes-ház)

a Gálfi-féle gyógyszer-tár mellett.

Ezen iskola előkészít a keresk. akadémia, középipar-tanoda, mintarajz-tanoda, hadapród-isk. és Ludovicum számára; képesít többféle állami hivatalra, vasuti, kereskedelmi, ipari, biztositó és pénzügy-intézeteknél való alkalmaztatásra. Folytatólag átléphet a tanuló a gazdasági, erdészeti, állatorvosi közép-intézetekbe. Növendékek tisztességes ellátásban, gondos vallás-erkölcsi nevelésben és rendszeres pótolgatásban részesülnek. Folytonos felügyelet, mérsékelt díjak. Értesítő kívánatra bármikor.

Szünlődőben előkészítő tanfolyam.

8-12